

Combineren van agro, wonen en natuur

Het is belangrijk om boeren die natuurinclusief willen ondernemen zicht op nieuwe verdienmodellen te geven. Verspreid over het land zijn er al veel boeren, landeigenaren en initiatiefnemers die hiermee aan de slag willen. Een samenvatting in staccato:

EEN BOER ZOU BIJVOORBEELD 20 HECTARE LAND KUNNEN HERVORMEN TOT EEN VOEDSELBOS. OP DIE MANIER KAN HIJ DOOR AGROBOSBOUW CO2 OPSLAAN EN ZAL DOOR MINDER KOEIEN TE HOUDEN MINDER STIKSTOF UITSTOTEN. AAN DE RAND VAN HET VOEDSELBOS Zouden DAARDOOR TINY HOUSES KUNNEN WORDEN TOEGESTAAN, WONINGEN MET EEN ZO KLEIN MOGELIJK ECOLOGISCHE VOETAFDruk. HET VERLIES AAN INKOMSTEN ZOU DE BOER TERUG KUNNEN KRIJGEN IN VORM VAN WOONOPBRENGSTEN. DE INKOMSTEN VOOR DE BOER UIT PACT T.B.V. BEWONING Zouden IN DIT VOORBEELD VAN DE TRANSITIE VAN 20 HA LAND NAAR VOEDSELBOS ONGEVEER €100.000 TOT €150.000 PER JAAR BEDRAGEN. (INDICATIE VAN INKOMSTEN BOER UIT PACT IS €5.000 TOT €7.500 PER HA PER JAAR).

Een aanvullend verdienmodel voor boeren

- Combineren van aanpak stikstofproblematiek, toekomstperspectief landbouw, natuur en woonopgaven.
- Ruimte scheppen voor functiecombinatie in het landelijk gebied, met name de combinatie van extensiveren landbouw en kleinschalig wonen.
- Dit biedt een nieuw economisch perspectief voor agrarische bedrijven en zal tegelijkertijd de uitstoot van stikstof terugbrengen.
- Extensiveren landbouw, gericht op voldoen aan stikstofnormen.
- Compensatie voor boeren bestaat uit verruiming mogelijkheden verpachten van grond voor woningen in het buitengebied, bijvoorbeeld boerderijappartementen of tiny houses.
- Eisen stellen aan goede landschappelijke inpassing van de nieuwe woningen (rondom erven, VAB-locaties, langs bestaande kernen, verborgen in het buitengebied).
- Mitigerende maatregelen m.b.t. mobiliteit (bijvoorbeeld enkele elektrische deelauto's met groep bewoners).
- Duurzaamheid van de nieuwe woningen borgen (circulaire bouwmaterialen, isolatie, opwekking energie).
- Met dit voorstel kan een betekenisvol deel van het stikstofprobleem worden opgelost, met instandhouding van het verdienvermogen van de boer, en zonder dat dit een beroep doet op het stikstoffonds van 24,3 miljard.

“ IN ONZE PROVINCIE ZIEN WE FUNCTIE-
COMBINATIE ALS SLEUTEL TOT EEN
DOORBRAAK IN HET LANDELIJK GEBIED. ”

Wat moet er op provinciaal niveau gebeuren?

- ▶ Passage opnemen in het coalitie-akkoord. Bijvoorbeeld: *“In onze provincie willen we meer ruimte bieden voor innovatieve vormen van functiecombinatie in het landelijk gebied. Daarbij zien we kansen voor het combineren van extensieve landbouw, nieuwe natuur en kleinschalige bewoning (boerderijappartementen of tiny houses).. Dit kan de uitstoot van stikstof beperken, de biodiversiteit versterken en nieuwe woonruimte creëren. Ook bieden de inkomsten uit pacht of huur voor kleinschalige bewoning een aanvullend verdienmodel voor boeren. Een voorwaarde hierbij is dat deze woningen landschappelijk goed ingepast worden.”* De meerwaarde van dit concept zal in pilots worden onderzocht. Belemmerende regelgeving wordt daarbij aangepakt.
- ▶ De mogelijkheid van functiecombinatie zou moeten worden opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie.
- ▶ Provincies kunnen via vergunningverlening en aanpassing van de provinciale Omgevingsverordening ruimte creëren voor functiecombinatie.
- ▶ Door proactief beleid van provincies en door specifieke initiatieven aan te jagen die een bijdrage leveren aan deze maatschappelijke opgave kan de transitie worden versneld.

Over het project

Functiecombinatie in het landelijk gebied is een project van het Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI) en De Natuurverdubbelers in opdracht van het Ministerie van LNV (voorheen BZK) en i.s.m. Wageningen University & Research (WUR).

Meer info

- ▶ **Daan Groot**
Directeur De Natuurverdubbelers, Lector “Verdienvermogen voor Natuurinclusieve Landbouw” - HAS Green Academy
daan@natuurverdubbelers.nl
+316 38 248 897
- ▶ **Guido Enthoven**
Directeur Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI)
g.enthoven@imi.nu
+316 54 298 149

IMI
INSTITUUT
MAATSCHAP-
PELIJKE
INNOVATIE

▶ [KLIC HIER OM DE CATALOGUS
MET INITIATIEVEN TE BEKIJKEN](#)